УДК 658.155

Лойко Валерія Вікторівна
доктор економічних наук, завідувач кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет технологій та дизайну
Несенюк Євген Сергійович
магістр
Київський національний університет технологій та дизайну
Лойко Валерия Викторовна
доктор экономических наук, заведующая кафедрой экономики предприятия,
Киевский национальный университет технологий и дизайна
НесенюкЕвгенийСергеевич
магистр
Киевский национальный университет технологий и дизайна
LoikoValeriia
Doctor of Economics, head of business economics,
Kiev national university of technologies and design
NesenukEvgen
Master's student
Kyiv national university of technology and design

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯОБСЯГУ ПРИБУТКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ДІЄВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ПУТИ УВЕЛИЧЕНИЯ ОБЪЁМА ПРИБЫЛИ И ДЕЙСТВЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПРИБЫЛЬЮ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

WAYS OF PROFITS VOLUME INCREASE AND EFFECTIVE MANAGEMENT INDUSTRY PROFITS IN THE CURRENT ECONOMIC CONDITIONS

Анотація: *У статті розглянуто основні шляхи збільшення обсягу прибутку та підвищення рентабельності продукції промислового підприємства в сучасних умовах господарювання, запропоновано структурно-логічну схему управління прибутком промислового підприємства з позиції підвищення рівня прибутковості.*

Ключові слова*:* *промислове підприємство, прибуток, рентабельність, продукція, витрати, доходи, чинники, управління.*

Актуальність теми. При створенні підприємства, його власників хвилює, перш за все прибутковість, тобто щоб прибуток організації покривав витрати. Чим більший прибуток тим ефективніше відбувається розвиток і з'являються можливості для розширення виробничої діяльності підприємства, оскільки основним показником для визначення ефективності діяльності підприємства є рентабельність то його аналіз є особливо актуальним.

Постановка проблеми.Метою статті є дослідити та описати чинники, резерви і шляхи підвищення рівня прибутковості та рентабельності промислового підприємства та запропонувати схему управління прибутком.

Результати дослідження.Прибуток є формою доходу підприємця, який вклав свій капітал з метою досягнення певного комерційного успіху, проте він характеризує лише ту частину доходу, яка «очищена» від затрат, понесених на здійснення цієї діяльності. Узагальнюючим фінансовим показником діяльності підприємства є його валовий прибуток - загальна сума прибутку підприємства від усіх видів діяльності за звітний період, включаючи прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), в тому числі продукції допоміжних і обслуговуючих виробництв, основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей тощо. Результатом ефективності діяльності підприємства є чистий прибуток.

В сучасних ринкових умовах для того, щоб покупці віддавали перевагу продукції виготовленій даним підприємством, щоб товари користувалися великим попитом, необхідно ретельно стежити за фінансовим положенням, організовувати виробничу діяльність з дотриманням всіх вимог трудового законодавства та техніки безпеки, проводити моніторинг техніко-економічних показників діяльності підприємства. Доцільно проводити моніторинг фінансового стану підприємства, тобто усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до зниження рентабельності підприємства, що є проблемою сучасних підприємств.

Рентабельність безпосередньо пов'язана з величиною прибутку. Проте її не можна ототожнювати з абсолютною сумою одержаного прибутку. Рентабельність – це ступінь прибутковості, вигідності, дохідності. Вона вимірюється за допомогою цілої системи відносних показників, що характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності (виробничою, комерційною, інвестиційною і т. д.), вигідність виробництва окремих видів продукції (робіт, послуг).

З метою аналізу та забезпечення ефективного управління формуванням прибутку розрізняють декілька видів прибутку підприємства: маржинальний, валовий, операційний, від звичайної діяльності, та чистий. Відповідно до чинних в Україні положень (стандартів) бухгалтерського обліку, загальний прибуток підприємства складається з прибутку, отриманого підприємством від звичайної діяльності та від надзвичайних подій. Прибуток від звичайної діяльності становить близько 95% загальної суми отриманого підприємством прибутку.

Процес накопичення прибутку відбувається під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього характеру.

Внутрішні фактори впливу на прибуток підприємства - це фактори, які залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності підприємства, стан та ефективність використання ресурсів підприємства, рівень доходів, рівень витрат, ефективність цінової та асортиментної політики.За проведеним аналізом ефективності господарської діяльності промислового підприємства за останні 5 років виділено наступні основні чинники, які ведуть до зміни величини обсягу прибутку:

1) зростання обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства - при високій питомій вазі постійних витрат у собівартості продукції зростання об'ємів реалізації приведе до більшого зростання прибутку за рахунок зниження частки постійних витрат, що припадають на одиницю продукції. За проведеними розрахунками граничної величиною зростання обсягів реалізації продукції для досліджуваного підприємства є 21,56 %.

2) зростання цін - в період високих темпів інфляції зростання прибутку можна забезпечити за рахунок цінового чинника;

3) зниження собівартості - зниження витрат без негативного впливу на якість продукції, досягається за рахунок більшої керованості й контролю в області витрат;

4) оновлення асортименту й номенклатури продукції, що випускається – випуск тих видів продукції, які користуються більшим попитом у населення, особливо в період кризи, коли платоспроможний попит населення знижується.

Тобто можна виділити такі основні резерви збільшення суми прибутку промислового підприємства, як збільшення об’єму реалізації продукції, зменшення собівартості продукції, підвищення цін, що включає в свою чергу збереження якості продукції, пошук інших ринків та реалізацію в більш оптимальні строки.

Показники рентабельності більш повно, чим прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами. Їх використовують і як інструмент в інвестиційній політиці і ціноутворенні. Різноманітність варіантів рішень, що приймаються при визначенні прибутку, поточних витрат, авансованій вартості для розрахунку рентабельності обумовлюють наявність значної кількості її показників[1].

Основні показники рентабельності можна об'єднати в наступні групи:

1) показники рентабельності капіталу (активів);

2) показники рентабельності продукції;

3) показники, розраховані на основі потоків наявних грошових коштів.

Основна мета аналізу прибутку і рентабельності — виявлення і оцінка резервів зростання фінансових результатів та впровадження їх у виробництво.Враховуючиспецифікупромисловогопідприємства, можна виділити основні напрями аналізу чистого прибутку (рис. 1.). В сучасних умовах господарювання проблема управління прибутком підприємства набуває все більшого значення, оскільки саме в прибутку концентрується ефект усієї господарської діяльності промислового підприємства. Чистий прибуток є

основним власним фінансовим джерелом інтенсивного та інноваційного розвитку підприємства, реконструкції виробництва, модернізації його матеріально-технічної бази, підвищення соціальних стандартів.

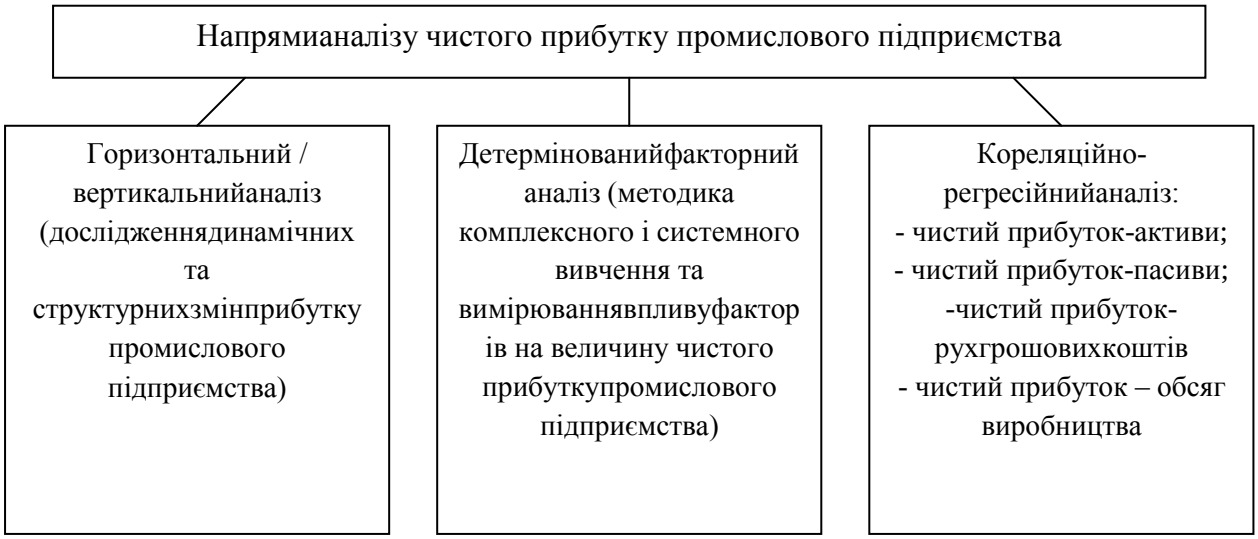

Рис. 1. Напрями аналізу чистого прибутку промислового підприємства (складено авторами).

Процесу планування прибутку керівництво багатьохпромислових підприємств не надає достатньої уваги. Процес планування прибутку - це розробка системи заходів щодо забезпечення її формування прибутку в необхідному обсязі й ефективне його використання згідно завдань розвитку підприємства в майбутньому періоді.

Ефективність управління процесами утворення прибутку значною мірою залежить від якості аналізу, реальності виявлених резервів збільшення прибутку, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період[2,3]. Метою економічного управління прибутком є розробка ефективної стратегії та політики формування прибутку підприємства, обґрунтування раціональних напрямів його використання і виявлення оптимального рівня рентабельності фінансових вкладень у довгостроковому періоді. При цьому слід зауважити, що все більше місце в стратегічному управлінні займає внутріфірмове планування. З метою покращення дієвості управління прибутком підприємства запропонована структурно-логічна схема управління прибутком (рис.2).

Рис. 2. Рекомендована структурно-логічна схема управління прибутком з позиції підвищення рівня прибутковості підприємства (складено авторами).

За проведеними дослідженнями для підвищення рівня прибутковості на підприємстві доцільно проводити заходи в наступній послідовності: організаційні (удосконалення виробничої структури, удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо) – технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляється) - економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо). Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі.

Висновки. З метою підвищенняобсягу прибутку доцільно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити транспортні витрати; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці; підприємству необхідно скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції.

Показники рентабельності є важливими характеристиками формування прибутку підприємств. Тому вони обов'язкові при проведенні порівняльного аналізу і оцінці фінансового стану підприємства.

Прибуток має забезпечити підприємство власними коштами для розширення виробничих фондів, стимулювати підвищення ефективності виробництва та формування централізованого грошового фонду. Від досконалості форм і методів розподілу прибутку залежить зацікавленість підприємств та окремих працівників у постійному зростанні й удосконаленні виробництва та підвищенні його ефективності. Саме прибуток є основним джерелом матеріального заохочення працівників підприємств, власників акцій, підприємців і менеджерів.

Література:

1. Лойко В.В. Економіка підприємства: навч. посібн. / В.В. Лойко, Т.П. Макаровська //– К.:КНУТД, 2015 – 267с.

2. Економічний аналіз господарської діяльності. / В.І. Іващенко, М.А. Болюх – К.: ЗАТ «Нічлава», 2012. – 215 с.

3. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г.Чумаченко. – К.: КНЕУ, 2014. – 540 с.